

АНАЛИТИКАЛЫҚ АНЫҚТАМА

Алматы қаласы Денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№22 Қалалық Емхана» мемлекеттік кәсіпорынның құрылымдық ұйымдарының қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің нәтижелері негізінде ішкі талдау

Алматы қ.

«~~16~~» 03 2026 жыл

Кіріспе бөлім:

Өз құзыретінің шегінде, 2025 жылғы 5 ақпандағы «Жартылай жұмыс күні қызметкерін жұмысқа қабылдау туралы» № 83-л/с бұйрығы негізінде және бекітілген «Алматы қаласы Денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№ 22 қалалық емханасы» коммуналдық мемлекеттік кәсіпорнында сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу ережелеріне» сәйкес, мен, комплаенс-офицер Ж.С. Сариева талданатын кезеңдегі: 2025 жылғы 1 қаңтардан 31 желтоқсанға дейінгі емхананың өндірістік, қаржылық және шаруашылық қызметіне талдау жүргіздім.

I. Қолданыстағы заңнамалық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Ұйымның сыбайлас жемқорлыққа қарсы жұмысында ашықтық пен мөлдірлікті қамтамасыз ету үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы қолдау туралы нормативтік құқықтық актілерді қоса алғанда, көпшілікке арналған құжаттар клиниканың ресми www.gp22.kz веб-сайтында ашық орналастырылған.

Тексеру барысында, «Шығындар мен кірістер туралы есеп» бөлімінде 2021 жылдан 2025 жылға дейінгі деректер ашық көрсетілгені анықталды.

Дегенмен, 2025 жылдың II және III-ші тоқсандарына арналған кірістер мен шығыстар туралы есептердің, сондай-ақ оларға түсіндірме жазбалардың жоқ екендігі анықталды, бұл ақпараттың уақтылы жаңартылмағанын көрсетеді.

Қалпына келтіру бойынша ұсыныстар:

Ақпараттың толықтығы мен өзектілігін сақтау және мекеме қызметінің ашықтығы мен мөлдірлігі қағидаттарын сақтау мақсатында, әрбір есепті кезең аяқталғаннан кейін бірден тоқсандық кірістер мен шығыстар туралы есептердің, сондай-ақ оларға түсіндірме жазбалардың уақтылы жариялануын қамтамасыз ету, қатаң қадағалануы тиіс. Болашақта мұндай жағдайлар орындалмауы үшін, уақтылы бақылау жүргізілуі тиіс.

II. Ішкі құжаттардағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Мекеменің жұмысындағы ашықтықты, ашықтықты және бірізділікті қамтамасыз ету, сондай-ақ өндірістік, қаржылық, ұйымдастырушылық, әдістемелік, емдеу, алдын алу және шаруашылық қызметінің, сондай-ақ қауіпсіздік (денсаулық сақтау, еңбек, төтенше жағдайлар және азаматтық қорғау) жұмысының сапасын арттыру үшін клиникада ішкі құжат айналымы талаптарының сақталуы бақыланды.

Тексеріс келесі бағыттарды қамтыды:

- өндірістік жұмыс;
- қаржылық және бухгалтерлік қызмет;
- еңбек қауіпсіздігі және денсаулық сақтау;
- медициналық-профилактикалық жұмыс;
- кәсіпкерлік қызмет.

Ішкі мониторинг өндірістік, қаржылық, ұйымдастырушылық-әдістемелік, медициналық, экономикалық және басқа да қызметті реттейтін ішкі нормативтік құжаттардың (ІНҚ) бірыңғай тізімінің жоқтығын анықтады.

Сонымен қатар, қызметкерлердің қолданыстағы ІНҚ-мен танысу парақтары жоқ, бұл нормативтік талаптарды жауапты тұлғаларға жеткізуді бақылаудың жеткіліксіздігін және өндірістік процестердің тиімділігінің төмендегенін көрсетеді.

Қалпына келтіру бойынша ұсыныстар:

- Алматы қ. ҚДБ ШЖҚ "№22 қалалық емхана" КМК ішкі нормативтік құжаттарының жіктеуішін әзірлеу және бекіту, оның ішінде қызмет бағыттары бойынша ІНҚ-нің жүйеленген тізбесін көрсету.
- Әрбір қызметкер үшін танысу парақтарына қол қою міндеттілігін бекіте отырып, қызметкерлерді ішкі нормативтік құжаттармен таныстыру тәптібін жүргізуді ұйымдастыру.
- Ішкі ресурста орналастыруды (бар болса) не нормативтердің орталықтандырылған папкасын жүргізуді қоса алғанда, бөлімше қызметкерлері үшін барлық ІНҚ-нің тұрақты жаңартылуын, сақталуын және қолжетімділігін қамтамасыз ету.
- Қызметкерлер арасында ішкі құжаттарды сақтау қажеттілігі және оларды орындамағаны үшін жауапкершілік туралы түсіндіру жұмыстарын жүргізу.

III. Персоналды басқарумен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Enbek.kz - порталды салыстыру барысында еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесінің (ЕСЖТҚ) деректері, ұйымның штат кестесі мен зейнетақы аударымдарының нақты көрсеткіштеріне сәйкес келмейтіні анықталды. Негізгі мәселе-тіркелген Шарттар мен қызметкерлерді сандық штат кестесінде (ШР) лауазымдарға бөлу арасында синхрондаудың болмауы болып табылады.

Анықталған сәйкессіздіктерді нақтылау

Көрсеткіш	Мағынасы	Тәртіп бұзушылықтың мәні
Еңбек шарты (ЕШ)	267	ЕШ бар барлық 267 қызметкер порталдың штат кестесіндегі лауазымдарға енгізілмеген
МЗЖ бойынша берешек (ЕШ)	50	Белсенді ЕШ бар 50 қызметкер бойынша зейнетақы жарналары 3 айдан артық түспеді.
Тіркеусіз жарналар	35	35 тұлға бойынша МЗЖ аударымдары жүргізіледі, бірақ жүйеде шарттар (ЕШ немесе МЖӘ) жоқ.
МЖӘ шарттары	0	Жүйеде азаматтық-құқықтық сипаттағы бірде-бір шарт тіркелмеген.

Қорытынды: Деректердің сәйкес келмеуі, ҚР Еңбек кодексінің Еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесінде мәліметтерді уақтылы енгізу жөніндегі талаптарын тікелей бұзу болып табылады. Шарттарды уақтылы тіркемегені немесе деректердің ЕШЕАБЖ сәйкес келмегені үшін, ірі кәсіпкерлік субъектілеріне анықталған әрбір бұзушылық үшін 150 АЕК-ке жететін әкімшілік айыппұлдар (ҚР ӘҚК 98-бабы) көзделген. Еңбек келісімшарты бар - **267 қызметкердің** барлығы **enbek.kz** порталының штат кестесіндегі лауазымдарға тағайындалмағаны, бұл кадрлық жазбалардың толық емес екенін көрсетеді.

Ұсыныстар:

- Штат кестесін еңбек шарттарымен шұғыл түрде салыстырып, барлық қызметкерлерді **enbek.kz** порталындағы тиісті лауазымдарға тағайындау.
- Төлемдері мерзімі өткен қызметкерлер үшін, барлық төленбеген зейнетақы жарналарын аударуды қамтамасыз ету, кейіннен төлемдердің тұрақтылығын бақылау.

- Зейнетақы жарналарының дәл есебін қамтамасыз ету үшін, егер тіркелген қолданыстағы еңбек және азаматтық-құқықтық шарттар бар болған жағдайда жүйеге тіркеуді ұйымдастыру.
- Қайталанатын сәйкессіздіктердің алдын алу үшін ішкі кадр бөліміне деректерінің және **enbek.kz** порталының сәйкестігіне тұрақты мониторинг жүргізуін қадағалау.

Қызметкерлердің шағымдарын қарау және жалақы төлемдері бойынша банктік көшірмелерді талдау нәтижесінде, ұйымның **2025 жылдың шілдесінен** бастап айлықақы төлемдерінің кешіктірілген жағдайларын көрсетті. Жағдайды талдау кідірістердің уақытша қаражаттың жетіспеушілігінен туындағанын растайды, бұл ұйымның ішкі ережелерінде көзделген аударым кестелерінен ауытқуға әкеп соқты.

Талдау қазіргі жағдайдың Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 113-бабының талаптарына қайшы келетінін көрсетеді, оған сәйкес жалақы келесі айдың 10-ынан кешіктірілмей төленуі тиіс. Бұл мерзімдерді сақтамау ұйым үшін Қазақстан Республикасы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 87-бабы бойынша әкімшілік жауапкершілік қаупін, сондай-ақ әрбір кешіктірілген күн үшін айыппұл төлеу міндеттемесін тудырады. Сонымен қатар, қызметкерлерді қаржыландырудағы кідірістер әлеуметтік шиеленістің артуына ықпал етеді және онымен байланысты сәйкестік тәуекелдерін тудырады.

Ұсыныс: Еңбек заңнамасына қатаң сәйкестікте жалақы бойынша міндеттемелердің уақтылы орындалуын, соның ішінде кідірістер үшін қажетті өтемақы төлемдерін есептеуді қамтамасыз ету. Бұл мәселені жүйелі түрде шешу үшін қаржы және есеп бөліміне, бюджеттеу процестерін жақсартуды және ақша ағыны жоспарын оңтайландыруды қарастыру ұсынылады. Бұл тәсіл жалақыны тұрақты есептеуді қамтамасыз етеді, қажетті өтімділік қорын қалыптастырады және реттеуші тәуекелдерді азайтады, бұл ұйымның таланттар қоры мен беделін сақтауға көмектеседі.

IV. Мүдделер қақтығысымен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Мүдделер қақтығысымен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау үшін ұйымның ағымдағы ішкі процестеріне талдау жүргізілді. Бұл тұрғыда **ешқандай бұзушылықтар анықталған жоқ**. Тиістілік, жеке мүдде немесе негізсіз артықшылық белгілері анықталған жоқ. Бұл саладағы қызмет ұйымның сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттары мен этикалық нормаларына толық сәйкес келеді.

V. Мемлекеттік қызметтерді көрсетумен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Алматы қаласы Денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№ 22 қалалық емханасы» коммуналдық мемлекеттік кәсіпорны.

Оның негізгі мақсаты - мемлекеттік қоғамдық денсаулық сақтау бағдарламаларын жүзеге асыру.

Емхана медициналық қызметтердің кең ауқымын ұсынады: жедел және амбулаториялық көмек, диагностика, стационарлық алмастырушы көмек, оңалту, уақытша еңбекке жарамсыздық және кәсіби жарамдылықты бағалау, фармацевтикалық қызметтер, сондай-ақ есірткі құралдары мен медициналық рентген жабдықтарын пайдалану.

Мемлекеттік қызметтер тегін медициналық көмектің кепілдендірілген көлемінде, соның ішінде профилактикалық, диагностикалық және терапиялық қызметтер, сондай-ақ дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету түрінде көрсетіледі. Мемлекеттік қызметтерді көрсетуде **ешқандай бұзушылықтар анықталған жоқ**.

VI. Рұқсат беру функцияларын жүзеге асырумен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Алматы қаласы Денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№ 22 қалалық емханасы» мемлекеттік кәсіпорны бақылау және рұқсат беру функцияларын жүзеге асыру бойынша құқық бұзушылық анықталмады.

VII. Бақылау функцияларын жүзеге асырумен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Алматы қаласы Денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№ 22 қалалық емханасы» мемлекеттік кәсіпорны бақылау және қадағалау функцияларын орындамайды.

VIII. Ұйымдастырушылық және басқарушылық қызметтен туындайтын басқа мәселелерді жүзеге асырумен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қарастырылып отырған кезеңде ешқандай сұраныс түскен жоқ. Өтініштерді дұрыс қарамау туралы шағымдар түскен жоқ.

IX. Қаржылық және экономикалық қызметпен байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

2025 жылға арналған қаржы-шаруашылық қызметіне мониторинг жүргізу барысында №1 жалпы тәжірибелік дәрігерлер кабинетінің медбикесі Н.Б. Тоқтарбаеваға негізсіз артық төлем жүргізілгені анықталды. 2025 жылдың мамыр айында қызметкерге **349 727,50 теңге** көлемінде демалыс ақысын және материалдық көмекті артық төленді. Артық төлемнің себебі сол қызметкерге арналған бұйрықтардың қайталануы болды (2025 жылғы 21 сәуірдегі №133 К және 2025 жылғы 2 мамырдағы №142).

Н.Б. Тоқтарбаеваның 2025 жылдың 1 шілдесінен бастап жұмыстан шығарылуына байланысты (№ 350 ж/қ бұйрық) қаражатты ерікті түрде қайтару мүмкін болмады, сондықтан материалдар мәжбүрлі түрде өндіріп алу үшін сот органдарына берілді.

Анализ: Бұл оқиға әкімшілік құжаттарды дайындау мен тіркеу кезіндегі операциялық қателіктен туындаған ұйым қаражатын негізсіз пайдалану ретінде жіктеледі. Ішкі бақылау жүйесіндегі ақаулық және HR мен бухгалтерлік есеп арасындағы үйлестірудің жеткіліксіздігі қайталанатын бұйрықтарға әкеліп соқты, бұл тікелей операциялық тәуекелді тудырды. Қаржылық тұрғыдан алғанда, бұл жағдай өтімділіктің уақытша жоғалуына және талаптар мен сот істерін жүргізуге қосымша шығындарға әкелді. Сәйкестік тұрғысынан алғанда, бұл оқиға сыртқы аудит кезінде лауазымды тұлғалардың немқұрайлылығы ретінде жіктелу қаупі сақталады. Дегенмен, сот ісін уақтылы бастағаннан кейін, ұйымның пайдасына төленбеген соманы өндіріп алу туралы сот шешімі шығарылды. Бұл шешім 2026 жылдың 10 наурызында күшіне енді, бұл қаражаттың заңнамалық шеңберде өндіріп алынуын қамтамасыз етті.

Қорытынды және ұсыныс: Бұйрықтардың қайталануы кадрлық құжаттарды тіркеу және оларды қаржы бөліміне беру кезеңінде бақылауды күшейту қажеттілігін көрсетеді.

1. **Сәйкестік мониторингін қамтамасыз ету:** Заң бөлімі бухгалтерия бөлімімен бірлесіп, 2026 жылғы 10 наурыздағы сот шешімін орындау аясында ұйымның шотына қаражаттың нақты түсуін бақылайды.

2. **Бухгалтерлік есепті синхрондау:** Кадрлар және бухгалтерия бөлімдері қайталанатын төлемдердің алдын алу үшін жаппай төлемдерді (демалыс төлемдері, бонустар) есептемес бұрын тапсырыс тізілімдерін салыстырып тексеру рәсімін енгізуі тиіс.

3. **Жауапкершілікті қарау:** Қайталанатын тапсырыстардың себептерін анықтау үшін ішкі шолу жүргізу және қажет болған жағдайда болашақта осындай қателіктердің алдын алу үшін жауапты тұлғаларға тәртіптік шаралар қолдану.

Сонымен қатар, 2025 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша №22 қалалық емханада елеулі кредиторлық берешек тіркелген. Қаржылық міндеттемелерді талдау есепті жыл келесі көрсеткіштермен аяқталғанын көрсетті:

Жеткізушілерге тауарлар, жұмыстар және қызметтер үшін кредиторлық берешек: 159 231 310,26 теңге.

Міндеттемелер мен салықтар бойынша кредиторлық берешек: 35 987 387 теңге.

Қаржылық міндеттемелердің жалпы сомасы өтімділік тапшылығын және келісімшарттық және салықтық міндеттемелер бойынша төлем кестелерінің бұзылуын көрсетеді.

Қорытынды: Есепті кезеңнің төленбеген кредиторлық берешекпен аяқталуы қабылданған міндеттемелер мен нақты қаржыландыру деңгейі арасындағы уақыт алшақтығын көрсетеді. Бұл жағдай, әлеуетті айыппұлдар түрінде қаржылық ауыртпалық тудырумен қатар, келісімшарттық талаптарды сақтауға ерекше назар аударуды талап етеді. Қаржыландыру тапшылығының объективті себептеріне қарамастан, жыл соңында

төленбеген кредиторлық берешектің сақталуы ұйымның қаржылық тұрақтылығының төмендеуіне алғышарттар жасайды және болашақта сыртқы контрагенттермен және реттеушілермен өзара әрекеттесуді қиындатуы мүмкін.

Ұсыныс: Қаржы қызметімен бірлесіп, салық міндеттемелеріне және тауарлар мен қызметтердің маңызды жеткізушілеріне баса назар аударып, қарызды өтеудің басымдықты, кезең-кезеңімен жоспарын әзірлеу. Болашақ кезеңдер үшін сатып алу көлемінің нақты қолма-қол ақша түсімдеріне сәйкес келуін қамтамасыз ете отырып, бюджеттің орындалуын алдын ала бақылау жүйесін жетілдіру ұсынылады. Бұл қажетті өтімділік резервін жасауға және ұқсас қарыздардың пайда болуына жол бермейді. Негізсіз айыппұлдардың алдын алу және негізгі қарыздың нақты сомаларын растау үшін барлық контрагенттермен салыстырулар жүргізу.

Х. Жасырын мемлекеттік қызметтерді анықтау бойыншы сыбайлас жемқорлық.

Алматы қаласы Денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№ 22 қалалық емханасы» мемлекеттік кәсіпорны **жасырын мемлекеттік қызметтерді көрсетпейді.**

Қорытынды: Нормативтік құқықтық актілердегі, қаржылық-шаруашылық қызметтегі және басқа да мәселелердегі анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау барысында ешқандай тәуекелдер анықталмады, сонымен қатар Алматы қаласы Денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№22 қалалық емхана» мемлекеттік мекемесінің қызметкерлерімен сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу бойынша түсіндіру жұмыстары жүргізілді.

Ұсыныс: Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының ықтимал тәуекелдері туындаған жағдайда, «Мемлекеттік сектор» стандартты негізгі бағытының (ТБН № 4) «Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы күрес» жобасын іске асыру шеңберінде қабылданған құжаттарға сәйкес дереу шаралар қабылданылуы тиіс.

Комплаенс-офицер

Ж.С. Сариева